ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 75 (1) ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮੈਂ 20 ਜੁਲਾਈ 1950 ਨੂੰ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 6 ਸਤੰਬਰ 1951 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ

ਐਰਿਕ ਵੈਸਟਨ, ਸੀ. ਜੇ. ਖੋਸਲਾ ਅਤੇ ਫਾਲਸ਼ੌ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ 31 ਜੁਲਾਈ, 1951

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 26 ਸਾਲ 1951

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਧਾਰਾ 12, 15, 53 ਅਤੇ 341 - ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ 1950, ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ---ਧਾਰਾ 15 (1) ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 341 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ---ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ---ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਟ---ਕੀ ਰਾਜ ਦੇ ਐਕਟ---ਧਾਰਾ 341---ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ---ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950, ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਤਿ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 341 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਮ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ, ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੂਹ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੇ ਐਕਟ ਹਨ ਅਤੇ, ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, "ਰਾਜ" "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ" ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15 ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ, ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ /ਖੋਸਲਾ ਜੇ.

ਇਹ ਕੇਸ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ 1951 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੋਨੀ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ 33/51 (ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, ਅਤੇ ਹੋਰ) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕਪੂਰ, ਮਿਤੀ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ 1951 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਢ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਕਾਢ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਆਰਡਰ), 1950, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਕਤ ਪੈਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ।

ਐੱਚ.ਐੱਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ

ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ

ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਢ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਾਵਰੀਆ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ, 1950 ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀਆਂ 34 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 3, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 34 ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਮਦਾਸੀਆਂ, ਕਬੀਰਪੰਥੀ, ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਜਾਂ ਸਿਕਲੀਗਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਾਵਰੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਵਰੀਆ ਚਾਰ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂ ਬਾਵਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਵਰੀਆ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 341 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਾਵਰੀਆ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਬੇਚੈਨ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੱਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ "ਖਾਰਿਜ" ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੋਨੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਜ" ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਵੀ "ਰਾਜ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ /ਖੋਸਲਾ ਜੇ.

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅੰਤਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਅੰਤਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਰਾਭੌਤਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਫਲਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਰਿਆ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ "ਰਾਜ" ਨੂੰ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 53 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਐਕਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਐਕਟ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਰਾਜ" "ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ" ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਵਰੀਆ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਾਵਰੀਆ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

> "15. (1) ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

" ਧਾਰਾ (4), ਜੋ ਕਿ 1951 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"15 (4) ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕੇਗਾ।"

ਧਾਰਾ (i) ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਧਰਮ ਜਾਂ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਕਲਮਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 341 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤਾਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।" ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 341 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਮ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਉਕਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ,

ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰਾਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਤਾਓ ਲਈ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਤਾਓ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚਾਰ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤੀਹ ਹੋਰ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਤੀਹ ਜਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਤੀਹ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸਮੂਹ" ਨੂੰ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੱਖਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ ਯੜੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ " ਉੱਪਰ-ਚੁੱਕਣ" ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸਿਰਫ ਪਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਤੀਹ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛੜਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਲੂਕ ਦੇ ਯੋਗ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਾਇਜ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੀ ਬਾਵਰੀਆ ਸਿੱਖ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਛੜੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਾਇਜ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚੋਣ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਵੋਟ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 150 ਰੁਪਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

1782 ਐੱਚ.ਸੀ..—600—28-3-52—ਜੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐੱਸ. ਸ਼ਿਮਲਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਤਰਜਮਾਕਾਰ : ਸ਼ਰਨਬੀਰ ਕੌਰ।